

SLOVENSKI LIST

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

PERIODICO DE LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA

Dirección y Administración: Gral. César Díaz 1657, U. T. 59-3667 Bs. Aires

AÑO (Leto) VIII.

BUENOS AIRES, 6 de Noviembre (novembra) 1937

Núm. (Štev.) 44

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

LIST IZHAJA OB SOBOTAH
Rokopisi se ne vračajo

VARČEVANJE

Preteklo nedeljo so po vsem svetu praznovali dan varčevanja. Predstavniki vseh držav in narodov so si bili v tem edini, da je varčevanje potrebno in koristno za napredek posameznikov in držav. Nič pa niso povedali tega, morda so pozabili ali pa niso hoteli, da gre mnogo pri varčevanju za blazno oboroževanje in v nikoli polne malhe velekapitalistov.

Četudi delovno ljudstva od žrtve. ki jih doprinaša za varčevanje, prejema le en delec sadov, dočim gre večji del kapitalističnim podjetjem, vendar vsak priznal, da je varčevanje potrebno in koristno. Brez varčevanja bi, recimo, naši izseljenec sploh ne mogli pomagati svojim doma, ne si kupiti zemljišč ter si postaviti hiše itd. Vse, kar imajo, so si naši ljudje ustvarili s prihranki, za kar so si takorekoč od ust odtrgavali, ker nihče naših ne zasluži toliko, da ne bi za potrebo vsega porabil.

Seveda pa je, kot povsod, tako tudi pri naših ljudeh, posebej med mladino, mnogo nepotrebnih in celo zdravju škodljivih izdatkov: Pri ženskah prekomoderno usuje nje modi, pri moških tobak, pijača in td. Pri drugih narodih zadaja varčevanju težke udarce — zaradi sebe same in zavoljo svojih katastrofalnih posledic — tudi takozvani loškemu bloku držav, ne protikomunističnemu ne protifašističnemu, in lahko otroci svobodno tekali po domačem "patiju"

O kakem načrtnem kolektivnem gospodarstvu v naši naselbini pa ni še nobenega pravega sledu. Najbrž radi tega ne, ker smo, na eni strani, mislili, da smo prišli v Ameriko le začasno, na drugi pa morda tudi zato ne, ker so nekateri posamezniki ubili v onih naših ljudeh, ki so jih poslušali, smisel za skupno gospodarsko snovanje, razlagajoč, da bo itak prišla sama po sebi rešitev vseh gospodarskih vprašanj, ki nabo na čudodelen način rešila vseh križev in težav.

Gotovo je res, da more vsak izobražen delavec in tako tudi vsak izseljenec budno zasledovati svetovne dogodke ter biti v vsakem oziru na strani tiste socialne morale, o kateri je prepričan, da prinaša posamezniku in skupnosti trajnih koristi. Tega pa so zmorni pravilno razumeti in vpoštevati samo kulturno, gospodarsko in politično zreli ljudje. Prav nič manj, pač pa morda še bolj važni so dogodki, ki se dogajajo v neposredni bližini vsakega posameznika. Rešitev kateregakoli vprašanja prihaja od blizu in ne od daleč. Kdor gre po cesti in nikoli ne pogleda predse ter venomer zre samo v daljavo, se lahko spodtakne in celo pade v občestni jarek.

Delati moramo tako za zasebno gospodarsko osamosvojitvev kakor tudi za skupno. Varčenje bo šele takrat imelo svoj pomen, ko bomo vedeli, za koga se trudimo in hranimo.

Versailleski plen

Angleška spodnja zbornica je z veliko večino izrazila svoje zaupanje v zunanjo politiko vlade, potem ko je minister Eden z izčrpnimi izjavami odgovoril na očitke opozicije — pa obenem tudi zunanjskega sveta — da je angleška zunanja politika vse premalo odločna ter da se nekako boji fašizma, ki postaja vsak mesec bolj agresiven.

Eden je odgovoril v glavnem sledeče: Mi, Angleži, izvršujemo obveznosti, ki smo jih prevzeli z mednarodnimi pogodbami, ne moremo pa sami prevzeti nase naloge, da bomo izvrševali posel nekake mednarodne policije. To nalogo bi morala pravzaprav izvrševati Zveza narodov, ampak ta zveza, žal, ni tako močna, kakor bi morala biti. Mnogi očitki, ki lete na nas, da smo glede Španije pristranski, so neutemeljeni. Mi smo in hočemo biti v tem neutralni in želje nekaterih naj bi Zveza narodov intervenirala v korist valencijanske vlade, se ne morejo izpolniti, ker med samimi članicami zveze je mnogo različnih mnenj o vzrokih državljanske vojne. Nekateri so prepričani, in med temi predvsem tudi južnoameriške države, da je vojno povzročila komunistična propaganda v Španiji. Mi se v te stvari nočemo vtikati, ker se ne vdinjamo nikakemu ideološkemu bloku držav, ne protikomunističnemu ne protifašističnemu, in

lahko otroci svobodno tekali po domačem "patiju"

O kakem načrtnem kolektivnem gospodarstvu v naši naselbini pa ni še nobenega pravega sledu. Najbrž radi tega ne, ker smo, na eni strani, mislili, da smo prišli v Ameriko le začasno, na drugi pa morda tudi zato ne, ker so nekateri posamezniki ubili v onih naših ljudeh, ki so jih poslušali, smisel za skupno gospodarsko snovanje, razlagajoč, da bo itak prišla sama po sebi rešitev vseh gospodarskih vprašanj, ki nabo na čudodelen način rešila vseh križev in težav.

Gotovo je res, da more vsak izobražen delavec in tako tudi vsak izseljenec budno zasledovati svetovne dogodke ter biti v vsakem oziru na strani tiste socialne morale, o kateri je prepričan, da prinaša posamezniku in skupnosti trajnih koristi. Tega pa so zmorni pravilno razumeti in vpoštevati samo kulturno, gospodarsko in politično zreli ljudje. Prav nič manj, pač pa morda še bolj važni so dogodki, ki se dogajajo v neposredni bližini vsakega posameznika. Rešitev kateregakoli vprašanja prihaja od blizu in ne od daleč. Kdor gre po cesti in nikoli ne pogleda predse ter venomer zre samo v daljavo, se lahko spodtakne in celo pade v občestni jarek.

Delati moramo tako za zasebno gospodarsko osamosvojitvev kakor tudi za skupno. Varčenje bo šele takrat imelo svoj pomen, ko bomo vedeli, za koga se trudimo in hranimo.

nas notranja uredba drugih držav sploh nič ne briga. S Španijo želimo živeti v dobrih odnosih in kako je ali bo notranje urejena, ni nam prav nič mari. Glede Španije smo postopali tako, kakor je v interesu miru. Ni nam mogoče očitati, da smo delali proti interesom valencijanske vlade, ker smo z nyon-skim dogovorom zagotovili svobodo trgovinske plovbe po Sredozemskem morju ter je valencijanska vlada imela priliko dobaviti iz Rusije toliko vojnega materiala, kolikor je hotela; v veliki meri ga je tudi dobavila. V zunanji politiki je prišlo v modo, da govore nekateri z ukazajočim glasom, nekako z visokega. Mi, Angleži, smo pripravljene sodelovati s katerokoli državo, ki želi delati v prid svetovnemu miru in pripravljene smo tudi, razgovarjati se z onimi državami, ki so v težkočah, o načinu, kako bi se težkoče odpravile. Ukazov pa ne sprejemamo od nikogar.

Eden je med drugim dejal dobesedno:

"Zbornica je gotovo opazila te dni, da se neka država, ki je vsle," vojne dobila znatne obsežnosti zemlje v Evropi in ki je od držav, ki so bile tekom vojne njene zaveznice, dobila tudi nekatere koncesije v Afriki, postavlja sedaj za pokroviteljico nemških zahtev za afriških kolonijah!

"Dobro, gospodje! Nočem za sedaj prav nič pripomniti glede teh zahtev, v kolikor se to tiče Nemčije in nas, moram pa jasno in odkrito izjaviti, da ne priznavamo nobeni vladi pravico, da od nas zahteva prispevek v ta namen, dokler nimamo dokaza, da je dotična vlada tudi sama pripravljena prispevati s svoje strani."

Te jasne in nedvoumne besede so šle na račun Italije, katere vodja, Mussolini, je bil par dni prej izja-

Vedno bolj se temni na evropskem obzorju

Medtem ko je vsa svetovna pozornost obrnjena v Španijo in na Daljni vzhod, se navidez neopazno razvijajo novi politični dogodki na evropskem obzorju, ki nekega dne postanejo bridka realnost.

Nemci vedno bolj glasno zahtevajo svoje nekdanje kolonije in jih je v tej zahtevi tudi Mussolini podprl. Angleži in Francozi so zaenkrat odločno rekli: ne, ničesar ne damo. Sedaj pa je vprašanje ali si bodo Nemci s pomočjo Italijanov upali z orožjem zahtevati od Francije in Anglije njih kolonialna posestva. Ali se bodo morda "raje" vrgli na šibkejšje svoje sosedje. In kaj naj pomeni "protikomunistična" zveza Italije, Nemčije in Japonske? Na vse je treba pred fašizmom biti pripravljen.

Romunska vlada se bo menda v kratkem menjala ter bo ponovno prišel na krmilo Titulesco, ki je znan prijatelj demokratičnih držav in sovjetske Rusije. Ni dolgo tega, kot smo v našem listu obširneje po-

vil, da v Evropi ne bo miru, dokler se ne rešijo razna vprašanja, med katerimi je v prvi vrsti navedel vrnitev nemških kolonij Hitlerjevemu Reichu.

Eden je torej rekel: Italiji bomo priznali pravico, da zagovarja nemške težnje, v kolikor se novih teritorialnih pridobitev tičejo, šele tedaj, ko bomo imeli dokaze, da je tudi ona pripravljena odstopiti nekaj od onega, kar je prejela zaradi vojne.

In, če dobro premislimo besede ministra Edena, nam mora pasti v oči dejstvo, da je s posebnim poudarkom naglasil, da je Italija dobila velike razsežnosti zemlje v Evropi, in sicer — to mi dodajamo — predvsem velike razsežnosti naše jugoslovanske zemlje, kjer že sto in stoletja živi naš narod, ki je moral proti svoji volji priti pod tujega gospodarja. To je prav gotovo znano tudi zunanjemu ministru Velike Britanije, g. Edenu, ki je baš zato naslovil na Italijane naslednji očitek: Če ste se sami okoristili z mirovnimi pogodbami na škodo drugih, kaj se sedaj proglašate za zagovornike nemških pravic? Če ste sami dobili od "versailleskega plena, kakor ga sami imenujete," važen kos — v Evropi, nimate pravice, da govorite za Nemce — v Afriki. Če pa res želite, da bi mi kaj vrnil Nemcem, potem dokažite nam najprej, da ste tudi sami pripravljene vrniti nekaj od onega, kar ste prejeli od svojih nekdanjih zveznikov zaradi vojne!

Odgovor je zadel v živo in so se v Italiji razburili radi Edenovih besed. Začeli so dokazovati, da je Italija prejela le puste, skoro popolnoma neobljubene zemlje in pa toliko in toliko kvadratnih kilometrov... peska — v Afriki; Evrope v svojih odgovorih niso omenjali, a Eden je v svojem govoru na prvem mestu in s posebnim naglašanjem poudarjal evropski del versailleskega plena, ki je pripadel Italiji.

ročali, ko je bil v Parizu in Londonu jugoslovanski ministrski predsednik Stojadinovič, kjer je jasno povedal, da Jugoslavija nima s fašističnimi sosedji več kot trgovskih stikov. Te dni se je mudil v Londonu tudi bolgarski kralj Boris, ki je kot zgleđa, vbral stopinje Stojadinoviča. V Italijo je prišel na obisk grški kralj Jurij, ki bo tudi potem odpoval v London. Ravno tako je posetil čehoslovško prestolnico romunski kralj Karol, ki bo tudi nadaljeval pot v London. Prav tako sta se prijateljsko že parkrat sestala ministrska predsednika čehoslovške in avstrijske republike. Glede teh medsebojnih obiskov predstavnikov podonavskih in balkanskih držav si ustvarjamo sodbo, da nočejo biti za politično tarčo ne enega in ne drugega bloka, da pa bodo v skrajnem slučaju, to je v slučaju vojne, odločno na strani demokratičnih držav.

Če vzamemo v poštev, koliko so velesile dejansko pomagale narodu (Nadaljuje na zadnji strani.)

DROBNE VESTI

Mussolinijev sin Bruno, poročajo iz Rima, ni ranjen in ni se mu nič slabega pripetilo temveč, da se počuti popolnoma zadovoljnega na Mallorskem otoku.

Vsekakor pa fant nima toliko korajže kot jo je imel v Abesiniji, ko je metal bombe na neoborožene Etiopce, drugače bi se ne držal lepo na varnem na otoku, marveč bi šel z letalom nad sovražnika. Bruno pač dobro ve, da v Španiji letajo na strani vladnih drugi tiči kot so letali v Afriki, zato ni neumen, da bi nesel kožo na prodaj.

V Rimu so z mašo praznovali obletnico svetovne vojne iz katere da je Italija izšla kot zmagovalka.

Čudna logika pa je, da je Italija ravno s tistimi državami prijateljica proti katerim praznuje dan zmage, to je Nemčija in Avstrija.

Iz Nemčije poročajo, da je bila letos slaba letina in da bo zato treba uvoziti živež iz inozemstva, za kar bo treba odšteti lepega denarja, ki je pa tako potreben za topove.

Na Poljskem so pričeli preganjati Jude. Židovsk dijakovi imajo v šolskih klopeh od poljskih dijakov s križem zaznamovano, kje naj sedijo, čemur se prvi upirajo in je prišlo celo do pretepa.

Po vsej Franciji je bila enodnevna stavka kot opomin delodajalcem, da če ne bodo točno po predpisu izvrševali svojih dolžnosti, jih bodo znali delavci k temu postavno prisiliti.

Iz Gorice poročajo, da se je v Panovici dne 1. novembra zgodila velika nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi.

Lojze Polikardo star 57 let, Josip Kumar star 21 let, Mihael Vogelj star 50 let in Ivan Cej star 29 let so pobirali od vojne ostali material in ko so hoteli izprazniti granato se je ta nenadoma razpočila ter prvomenovana usmrtila, druga dva pa težko ranila.

Na obeh straneh se pripravljajo

Tako kot general Franco se pripravljajo tudi vladni na ofenzivo, ki se ima vršiti še predno nastopi ostra zima.

Vlada bo poklicala pod orožje vse mladeniče od 18 pa do 19 leta. Starjši so že skoro vsi v obrambi domovine.

Četudi Francija še ni uradno odprla meje, je baje mnogo prostovoljcev prešlo iz Francije v Španijo. Tudi z orožjem ter municijo in letali kakor tudi s tehniko iz Francije in Čehoslovške da je dobro preskrbljena. Po drugi strani pa je Mussolini poslal novih čet Franco-tu in se v kratkem napoveduje ljuta borba, ki pa najbrže ne bo odločilna.

Revolucionarna letala pridno obispljejo z bombami razna mesta in vasi, kjer povzročajo mnogo mrtvih in ranjenih, največ žen in otrok.

Nocoj vsi na veliko prireditvev v ul. Donato Alvarez 1545!

Argentinske vesti

Zidarska stavka zaključena

PET VODITELJEV ZIDARSKEGA SINDIKATA DEPORTIRANIH — PO PRECEJŠNJEM VZNE MIRNENJU DELAVSKIH KROGOV, KI SO NAMERAVALI PROGLASITI SPLOŠNO STAVKO, SE JE STRAJK IZNEHADA KONČAL — IZBOLJŠANJE PLAČ — USODA DEPORTIRANIH

V soboto popoldne se je po mestu razširila vest, da je policija vkrčala na italijanski parnik "Principessa Giovanna" pet voditeljev delavskega sindikata, glede katerih je vlada objavila dekret o izgonu in katerih imena so: Guido Fioravanti, glavni voditelj zidarskega delavstva, ki je posebno tekom prejšnjega velikega štrajka imel veliko vlogo. Pedro in Emilio Fabretti, Mario Pini in José Ferucione. Ob enem so se razširile vesti, da je še za deset drugih voditeljev sindikata pripravljen dekret o deportaciji.

Kakor je razumljivo, so ti dogodki izzvali ne samo senzacijo, marveč tudi precejšnje vznemirjenje v delavskih vrstah in pa — naslednjega dne — zelo resne komentarje neodvisnega tiska, iz katerih se je kazala tudi skrb, da ne bi radi tega postopanja izvršne oblasti, ki je vsaj na prvi pogled izgledalo pristanko, nastale nezaželjene komplikacije, kajti verjetno je bilo, da bo delavstvo odgovorilo na dekret vlade. In res je šel glas, da bo Splošna delavska zveza, v kateri je organiziranih 400.000 delavcev iz vse države, proglasila splošno protestno stavko. Glavno vodstvo zveze je bilo sklicano za v sredo, da odloči o tej stvari, dočim so gradbeni delavci že razglasili, da se bo v četrtek začela 48-urna protestna stavka vsega gradbenega delavstva v Argentini. Od mnogih krajev so prihajali v Buenos Aires protesti delavskih organizacij radi izgona zgoraj omenjenih zidarskih voditeljev in razne osebe so intervenirale pri notranjem ministru in celo pri predsedniku republike z namenom, da bi se dekret o izgonu preklical oziroma, da bi se deportiranim delavcem vsaj dalo dovoljenje, da se smejo izkrcati na poti ter se naseliti v kakšni drugi državi, nikakor pa naj bi jih argentinske oblasti ne izročile italijanskemu fašizmu, ki bi z njimi, ki so vsi italijanski državljani, pač ne postopal obzirno.

Policija je utemeljila izgon z navedbo, da so Fioravanti in njegovi tovariši organizirali neredne tekom prejšnje stavke ter da so sedaj pripravljali, sporazumno komunistično stranko, nove neredne, ki jih je hotela varnostna oblast na vsak način preprečiti.

V sredo je torej imela pasti odločitev glede proglasitve splošne protestne stavke v vsej deželi, a v torek, kasno zvečer, je nastopila nova senzacija: stavka se je nepričakovano končala in sicer, kakor izgleda, na podlagi odločne interven-

cije notranjega ministra in tudi policije toliko pri delavcih, kakor je mogoče sklepati po zgoraj obrazloženem dekretu, kakor tudi pri delodajalcih, ki so kar brž pristali na zvišanje plač, kateremu so se torej prej tako trdovratno upirali.

Nove delovne pogoje je določil sam notranji minister dr. Alvarado na sledeči način:

Zidarji bodo, kakor doslej, delali 44 ur tedensko. Od 3. novembra dalje veljajo naslednje plače: za težake 5 pesov dnevno; za navadne zidarje (medios oficiales) 6 pesov; za zidarske mojstre (oficiales) 7.20 dnevno. Plača od 5 pesov velja za vse težake, ne glede na starost in vrsto dela, ki ga opravljajo, ali na čas zaposlitve pri istem podjetju.

S 1. majem prihodnjega leta se bodo zvišale plače navadnim zidarjem na 6.30, zidarskim mojstrom pa na 7.50 pesov dnevno.

Delavci so se obvezali, da tekom enega leta in pol ne bodo zahtevali novega povišanja, delodajalci pa, da ne bodo zaradi sedanje stavke izvajali nikakih represalij proti onim namenščenem, ki so na kakršenkoli način sodelovali pri organiziranju stavke. Na drugi strani se je tudi policija obvezala, da nedomoma izpusti na svobodo vse one delavske voditelje, ki so bili tedaj še v zaporih, ter da ne bo deportirala onih deset sindikalnih voditeljev, za katere je bil izgon že dekretiran. Kar se tiče že deportirane petorice, so oblasti obljubile, da bodo storile vse, da se bodo izgnanci smeli izkrcati na poti ter se naseliti v Meksiku, ki se je ponudil, da jih prejme.

In tako se je vse srečno končalo brez nadaljnjih hujših komplikacij. Omembe vredno je, da se je dogovor o novih delovnih pogojih za zidarske delavce sklenil in podpisal na policijskem ravnateljstvu.

V četrtek so imeli zidarji zborovanje, na katerem so odobrili sporazum in delo se je spet začelo.

Tako se je zaključila stavka, zaradi katere je bilo prizadetih tudi več tisoč naših priseljencev.

PROTI DRAGINJI

Vprašanje znižanja cen kruhu ni še zadovoljivo rešeno, čeprav je vlada prepovedala do nadaljnjega sleherni izvažanje žita iz države, in sicer z namenom, da prepreči nadaljnje naraščanje cen pšenice na notranjem trgu. Pač pa se je komisiji za znižanje cen življenskim potrebščinam posrečilo vzdržati cene krompirju, v prodaji na drobem, na 15 ctvs. za kilogram, kar je že lep uspeh, če pomislimo, da se krompir prodajal še pred nedavnim tudi za 100 odstotkov višjo ceno, nego je sedanja.

VOJNO MINISTRSTVO SE JE PRESELILO

Ministrstva počasi zapuščajo znano vladno palačo "Casa Rosada", katero bodo podrli, da modernizirajo trg Plaza Mayo, ter se sele v nove prostore. Tako se je vojno ministrstvo preselilo v torek v palačo na ul. Callao in Viamonte, kjer bo ostalo, dokler ne dobi lastnega sopleja, ki ga bodo zgradili na križišču Avde. Huergo in ul. Alsina.

PROTI KOMUNIZMU

Mladinska organizacija argentinske protikomunistične zveze je sklicala za danes ob 5. pop. na trg Plaza Italia zborovanje proti komunizmu. Nastopilo bo več govornikov, ki bodo menda dokazovali, da "rdeča" nevarnost ni še izginila iz dežele.

NOVI VOLILNI IMENIKI

Tega ali onega od naših čitateljev, ki si je pridobil argentinsko državljanstvo, utegne morda vendarle zanimati, da so v Buenos Airesu že izgotovljeni novi volilni imeniki za bodoče poslanske volitve, ki se bodo vršile v marec prihodnjega leta. Oglela si jih lahko vsak v volilnem tajništvu glavnega mesta republike.

DVOJE NOVIH LETALSKIH NESREČ

Spet sta se dogodili dve novi letalski nesreči, ki sta zahtevali življenja treh vojaških pilotov. V bližini Bahije Blanke se je večal v letanju pilot Balagué, katerega je spremljal mehanik Conci. Radi napačnega manevra se je letalo premalo dvignilo nad neki grič, udarilo radi tega v zemljo, se parkrat prekucnilo in razbilo. Pilot je bil takoj mrtev, mehanik pa je zadobil le lažje poškodbe.

Tudi drugo nesrečo, ki se je dogodila nekoliko kasneje pri prista-

jališču Puerto Belgrano, je povzročil napačen manever pilota Monzona, katerega je spremljal letalec de Haro. Letalo je izgubilo ravnovesje ter padlo v morje. Preden so prihiteli rešilni čolni na kraj nesreče, sta bila oba letalca že mrtva.

KONEC DVEH RAZBOJNIKOV

Pred kakšnimi dvajsetimi dnevi je bil v spopadu z razbojniki ubit policijski komisar iz Vicente López. Zgodilo se je to v Tigreju. Policija je začela stvar raziskovati ter je prišla do prepričanja, da sta komisarja ubila neki Gómez — s pridvkom "El Picoteado" — in Angel Rodríguez, imenovan "El Petiso" Gomezu je prišla policija kmalu na sled. Ko so ga zasledovali, je skušal pobegniti v čolnu. Streljali so za njim in krogle so ga smrtno zadele.

Druga zločina so delj časa iskali, dokler niso izvahali, da se skriva v hiši ul. Guanacache 8157. Močan oddelek policije je hišo obkolil v nedeljo, in sicer v zgodnjih jutranjih urah. Potrkali so na vrata in se presneto začudili, ko je neki moški od znotraj začel hudo renatačiti v italijanskem jeziku, da se ob takšnih urah ljudje ne nadlegujejo. V hiši bi bil moral biti Rodríguez, ki je Argentinec, in kako to, da se oglašaja Italijan? Morda pa sta v hiši dva moška, je pomislila policija in spet začela razbijati po vratih, naj izroče Rodrígueza. Oglašila se je tedaj neka ženska, ki je začela moze postaviti zmerjati, da ne pozna onā nobenega Rodrígueza, marveč da je v hiši samo njen mož Gaetano.

Stvar se je zdelo policiji sumljiva in zato so žensko odpeljali na centralo, kjer so jo začeli spretno zasliševati, tako da je končno priznala, da se v navedeni hiši res nahaja iskani razbojnik — njen ljubimec. In tako so oni, ki so bili ostali na samem kraju ter čuvali hišo, zlezli na bližnje strehe, da bi Rodrígueza lažje vjeli na muho, če se ne bo predal zlepa. Ko je razbojnik videl, da ne more pobegniti, je sklenil drago prodati svoje življenje: oborožen z revolverjem je začel streljati na moze postavte ter je tudi enega trikrat težko ranil. Končno je pa njega samega zadela policijska krogla, da je obležal mrtev.

NOVI PRISELJENCI

BANCO GERMANICO DE LA AMERICA DEL SUD, Avenida L. N Alem 150, kakor že javljeno v zadnji številki SLOVENSKEGA LISTA priobčuje drugi seznam potnikov, ki so se vkrcali na motornik OCEANIA v Trstu in Splitu, in za katere so bile ladijske prevoznice izpostavljene po zgoraj imenovanem zavodu. Navedeni motornik

DOMAČE VESTI

ŠTORKLJA

V ponedeljek, dne 25. oktobra se je oglašila štoklja v hiši našega rojaka Ivana Moverna, doma iz Dragomlje vasi pri Suhorju v Belikrajini ter je podarila njegovi ženi Micki roj. Tončič, doma iz Radovice pri Metliki, srčkano hčerke. Čestitamo!

ŠTORKLJA

V četrtek dne 28. oktobra je obiskala štoklja gospo Olgo Leban in njenega moža Franca ter jima je podarila srčkano punčko, ki ji bodo dali ime Nelida.

Čestitamo!

ŠTORKLJA

V petek, dne 29. oktobra je prišla teta štoklja na obisk k Gizeli in Stankotu Stantič, ki jima je podarila srčkano punčko ter ji bodo dali ime Nelida Angelika.

Čestitamo!

HIMEN

Dne 4. novembra sta se poročila gdčna. Vera Kebelič, ki je iz znane in ugledne Kebeličeve družine v Ensenadi z g. Josipom S. Sidotijem.

Bilo srečno!

PRISPEVKI ZA POK. VALENTIČA

Za sirote pok. Valentiča so darovali: Margarita Senica \$ 10.—; gospa Prezelj \$ 5.—; Amalija Zamar \$ 2.— in Olga Maurič \$ 1.—. Od prej \$ 4.—; skupno torej \$ 22.—. Srčna hvala! Če ima še kdo namen kaj pomagati, naj pošlje ali osebno prinese čimprej na naše uredništvo.

prispé v Bs. Aires v nedeljo ob 1/2 8 zjutraj in ne v ponedeljek, kakor navadno.

Vidan Anton iz Trebč, Danu Marija iz Opčin, Besednjak Karl, Lenšček por. Besednjak Danica in Besednjak Erminija iz Šempasa; Ušaj Marija iz Visokega pri Oseku; Moravec Tereza iz Svižakov pri Metliki; Stuler Marija iz Stranske vasi pri Metliki; Kaučič Franc iz Bukočka pri Brežicah, Badel Zlatko iz Zagreba; Majer Vili iz Banatskega Despotovca; Multer Vili in Gajser Ivan isto od tam; Depolo-Domić Elisa, Domić Orjana in Domić Aleksandra iz Splita.

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" VENEREAS

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Kronični izpah, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ŽLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevračenja, izguba spomina in šibkost. REVMAZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. ŽELODEC: upadel, raširjeni, kislina, težka prebava, bruhanje, rane. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zanka. GRLO. NOS. USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. Popolno ozdravljenje \$ 30.—. Plačevanje po \$ 5.— na teden. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

SAMO ZA VAS

smo napravili to krasno reorganizacijo, nad katero se divijo tisoči naših klientov

GOTOVOST — HITROST — NIZKE CENE

nudijo Vam:

NAŠE DENARNE POSILJKE
NAŠA HRANILNICA
NAŠA PRODAJA LADIJSKIH LISTKOV
NAŠE RAZPOSILJANJE IZSELJENIŠKE POŠTE

AKO STE VI ZADOVOLJNI

se mi veselimo, ker smo resnični Vaši prijatelji in smo zidali NAŠO NOVO PALAČO ravno radi Vaše udobnosti ko nas obiščete, da Vas postrežemo kakor zaslužite kot velik prijatelj naše banke.

Prijazno Vas vabimo

OBISČITE NAS — V VAŠO KORIST — DA VIDITE KAKO STREŽEMO

SLOVENSKI ODDELEK

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

CENTRALA:
Bm. Mitre 234

PODRUŽNICA
Corrientes 1900

POZOR!

HOČETE BITI DOBERO, MODERNO IN POCENI OBLEČENI?

Obiščite novo slovensko moderno krojačnico

"TRST"

Gabrijel Milič

Avda. DEL CAMPO 1080
Bs. Aires (Paferral)

Slovenci doma in po svetu

STAVKA V GRAČNICI IN JURKLOŠTRU KONČANA

Delavstvo zaposleno pri podjetju Henrik Falter, prvi jugoslovanski tovarni za podpetnike in druge lesne izdelke, je dne 22. septembra 1937 stopilo v stavko po dveh brezuspešnih razpravah, v obeh obratih v Gračnici in Jurkloštru. Podjetje v začetku ni hotelo pristati na splošno zvišanje plač, ampak je nudilo samo majhne spremembe pri posameznikih. To je zagovarjalo s težkim stališčem podjetja, kar se tiče cen proizvodov in prodaje. Delavstvo je bilo radi tega zelo razburjeno, posebno z ozirom na obljube podjetja, dane pred par leti, ko je podjetje obljubilo ob znižanju plač, da bo plače zopet zvišalo, ko se bodo dvignile cene življenjskih potrebščin. Kljub vedno naraščajoči draginji je delavstvo dolgo časa čakalo. Sedaj pa ko ni moglo radi težkih socialnih razmer več čakati, je želelo, da se dana obljuba izpolni.

Ker je podjetje v začetku kazalo popolnoma odklonilno stališče v zahtevah delavstva, ali pa je nudilo samo malenkost in ni hotelo izpolniti obljube, je delavstvo stopilo v stavko. To je bilo v Gračnici. Iz solidarnosti do stavkujočih delavcev v Gračnici so v stavko stopili tudi delavci v Jurkloštru. Naposled je po 16 dnevni stavki inspekcija dela na željo obeh organizacij, ki imata svoje člane pri tem podjetju, sklicala razpravo za likvidacijo stavke za petek dne 8. oktobra.

Najprej je zjutraj ob 8. bila obravnava v Gračnici, nato pa popoldne v Jurkloštru. Podjetje je končno sprevidelo, da se ne more izogniti upravičenim zahtevam delavstva ter je pristalo na prvotne zahteve delavstva. Pripomniti moramo, da je delavstvo med stavko svoje zahteve zvišalo, ko je bilo že v stavki. Na popoldanski razpravi v Jurkloštru pa se je dosegel začasen vsaj zasilen sporazum, s katerim bo delavstvu kljub temu, da uspeh ni popoln, precej pomagano.

Stavka je na vsak način v vseh oziрах dobro uspela. Delavstvo je

bilo disciplinirano. Dosegla je stavka svoj namen posebno, ker so delavci iz Jurkloštra stavkali prav za prav iz solidarnosti do delavcev v Gračnici. Dosežen bi bil še večji uspeh, če bi bilo delavstvo dalj časa organizirano. Velik delež pri uspehu ima Zveza združenih delavcev, ki je, ne oziraje se na pripadnost delavstva organizacijam, delala popolnoma nepristransko in predvsem za korist delavstva.

ZADNJE LJUDSKO ŠTETJE NA KOROŠKEM

Končna bilanca štetja iz leta 1934 je sledeča: Večino imajo Slovenci v 10 občinah (leta 1923 v 23 občinah), napredovali so procentualno v 7 občinah, obdržali svoj položaj v štirih, v vseh drugih pa nazadovali, dasi izkazujejo nekatere teh občin pri zadnjem štetju absolutno večje število Slovencev kot leta 1923 (Blato, Bistrica pri Pliberku, Bela, Loga vas, St. Jakob, Bekštanj in Vesca). Najhujše so nazadovali v sodnih okrajih Dobla vas, Velikovec in Šmohor. Razmeroma neznatno nazadovanje kažejo kraji ob jezikovni meji in jezikovno mešane občine, nekatere izmed njih celo manjši ali večji napredek. (Pustriča, Smerče, Št. Peter na Gori, zlasti pa Djekše.)

BITKA MED CIGANI IN OROŽNIKI

V noči od četrтка na petek, so neznani ljudje vlomili v čevljarstvo delavnico trgovine Fabjana v Starem trgu ob Kolpi. Ko so zjutraj opazili vlom in videli, da je odnešenih 55 parov čevljev in druge stvari, so se spravili starotržki fantje in en finančni stražnik na zasledovanje. Vlomilec so sledili do Sinjega vrha. Tam so pa sled izgubili in so nadaljevali pot na Vinico.

Že pozno zvečer pa se je neki kmet iz Učakovcev napotil na Vinico. Med potjo je dohitel družbo ljudi. Z zanimanjem je posvetil z lučjo v obraz nekega člana te družbe. V tem trenutku mu je pa neznanec potisnil samokres pod usta z besedami: "Idi napred!" Ves prestrašen je kmet seveda pohitel in prišel v Vinico. Med tem časom so bili viniški orožniki brzojavno obveščeni o vladnem. Zasedli so na hrvaški strani viniški most in na kmetovo opozorilo, da prihajajo vlomilci proti viniškemu mostu, so napravili zasedo. Na slovenski strani so zasedli most viniški lovci.

Naenkrat orožniki opazijo, da se po nekih skalah plazijo na most vlomilci. Ko pridejo do srede mostu, zakliče narednik orožništva gospod Kastelic: "Stoj!" V tem trenutku

sprožijo cigani salvo strelav v orožnika. Zadet je bil g. Kastelic v roko. Nato odgovore tudi viniški orožniki s strelji. V veliki zmedbi so vlomilci pobegnili nazaj v slovensko stran v neznan smer. Na slovenski strani niso mogli streljati v vlomilce, ker se je med tem nabrala velika množica ljudi, in bi bila nevarnost, da bi se zgodila nesreča. Na mostu je zadet od strela orožnikov padel nek vlomilec, ki se je izkazalo, da je cigan. V obupu si je prerezal trebuh, da je črevesje izstopilo. Nato se je hotel pognati v Kolpe, toda orožniki so to preprečili, ga odnesli vsega ranjenega v vas in nato odpeljali v novomeško bolnišnico. Ranjenec je ves čas pri zavesti in je izjavil, da pripada ciganski družini Goman, ki so doma s hrvaške strani. Drugih ni hotel izdati.

Med prebivalstvom je zavladalo veliko razburjenje, ki se ne more poleči. Vsa Belokrajina živahno komentira ta dogodek z željo, da bi se posrečilo poloviti cigansko tolpo.

DO SMRTI PRETEPEN KURJI TAT

Maribor, oktobra. — 54letni brezposelni delavec Franc Korpar iz Gosposvetske ulice 48 na Pobrežju, se je spravil v noči na 5. oktobra krast kure pri posestniku Ivanu Ertlu na Zrkovski cesti 63 na Pobrežju. Ertlov kurnik je v gospodarskem splotju, kamor je Korpar v temni noči prišel ter si začel svetiti z užigalnikom, da bi našel lestvo. Imel je pri sebi nahrbtnik, vreče in košaro za kure ter železno dleto za vlamljanje ključavnice.

Ko si je tako svetil, se je prebudil Ertlov hlapec Ivan Krumpl, ki je spal na skednju v slami. Hlapec je mislil, da namerava kdo zažgati gospodarsko poslopje, pa je naglo zgrabil za cepce ter vprašal, kdo sveti. Korpar se je na to vprašanje potuhnil za voz, ter čakal, da se vse pomiri. Hlapec pa je kljub temu videl neznanca, čepečega za vozom ter je parkrat udrihnil s cepcem z vso silo. Zadel je Korparja po glavi. Ta je planil kvišku ter skušal pobegniti. Krumpl ga je dohitel ter ga še nekajkrat oplazil s cepcem po hrbtu, nato pa ga je prijel in podrl. Medtem so prišli že Ertlovi, ki so tatu spravili v hišo ter poslali po orožnike. Orožniška patrolja je našla Korparja okrvavljenega. Gnali so ga naprej na gasilsko postajo, kjer so mu izprali rane ter ga obvezali, potem pa je moral naprej v zapore okrožniškega sodišča v Mariboru.

Kmalu nato je Korpar nenadoma začel besneti ter je tako divjal, da je polomil železno posteljo in vsopremo v svoji celici. Poklican je bil takoj sodni zdravnik dr. Zorjan, ki je ugotovil, da je besnenje posledica udarcev na glavo, ki so povzročili izliv krvi v možgane. Korpar se je šele na drugi dan pomiril, se je pa kmalu nato onesvestil. Zdravnik je takoj odredil prevoz v bolnišnico. Bilo je pa že prepozno, ker je Korpar prej umrl.

MED NEBOM IN ZEMLJO

Trbovlje, oktobra. — V bližini žične postaje, na tako zvanem "Limberku", so se v soboto 2. oktobra popoldne igrali otroci rudarjev. Med njimi je bila tudi 6letna Anica Plis, ki se je, nič hudega sluteč, splazila skozi ograjo ter prišla na žično postajo. Na tem mestu se vozijo vozički tako nizko, da se je lahko oprijela za ročaj žičnega vozička, ki jo je potegnil s seboj.

Ko so otroci zagledali ta strašen prizor, ko je malo Anico neslo vedno višje in višje, so ji klicali, naj se takoj spusti, ker bi jo še lahko prestregli. Deklica pa je bila v atkem strahu, da se ni upala spustiti in tako jo je neslo kakih 200 metrov daleč. Tu so ji otrpnile roke in deklica je padla iz višine 30 m. K sreči je priletela na star nasip, kjer si je zlomila le nogo in potokla po obrazu.

Rešilni avto jo je odpeljal v tukajšnjo bolnišnico in je upanje, da ne bo hujših posledic.

SMRTNA NESREČA

Senčur, oktobra. — Jarčev Janež je kahal žganje in imel okrog sebe nekaj prijateljev, med njimi tudi Kordeža Franca, poročenega moža, po domače Štumfarjevega. Kordež se je pozno ponoči vračal domov in ker je bil od vročega žganja nekoliko preveč navdahnjen, je šel ležat v Jarčev hlev. Zjutraj so ga Jarčevi našli mrtvega. Ležal je z obrazom v tla, na zobeh. Ljudje se sprašujejo, kaj je zakrivilo njegovo smrt, ali prevelika količina žganja, ki ga je zavžil, ali pa se je v spanju tako nerodno obrnil, da je prišel z ustmi na tla in se je zadušil. Ženo ponesrečenca Manco vse pomiluje.

NE MORE RAZUMETI

Sedem in dvajsetim otrokom je žena Boxall iz zahodnega Beana v angleški grofiji Sussex dala življenje. To število je za Veliko Britanijo pač rekordno, in staro, ki ji njen 84letni mož še živi, so letos ob njeni 80 letnici močno počastili. — "Zmeraj sem živela samo za svojih

27 otrok, ki je med njimi dva para dvojčkov in še trikrat trojčki," je rekla starka. "Trda usoda je to, da je 20 mojih sinov in hčera umrlo pred menoj! Katera mati, razen mene, je morala na svetu prestatiti to bridko gorje, da je morala preživeti 20 svojih otrok!" — Starka ni bila svoj živ dan nikoli v kakem kinu, gledališču ali na plesu. Preveč je imela skrbi in dela s svojimi otroki. V svoji mali hiši, kjer je odgojila in vzgojila svoje otroke, nima ne plina ne elektrike. Vse življenje je sebi in svojim otrokom sama šivala obleke. "Ne razumem," pravi stara žena, "kako more kaka ženska hrepneti po čem drugem ko po tem, da postane mati!"

ODKRITJE SPOMENIKA

Dne 23. in 24. oktobra se je vršila v Kumanovem velika slavnost ob priliki 25 letnice znamenite kumanovske bitke. Ob tej priliki je bil odkrit spomenik padlim vojakom.

DUHOVNIK FERJANČIČ UMRL

Dne 24. septembra je umrl v Severni Ameriki Jožef Ferjančič iz Goče nad Vipavo, brat duhovnika Frana Ferjančiča. Pokojni Ferjančič je bil lazarist v Gradcu ter je prišel na željo župljanov kot kurat na Goče, kjer pa ni dolgo ostal. Pod osumljenjem, da je on dal navodila za napad na Žgurjevo hišo, kjer se je vršil ples "liberalcev", je bil obsojen na dva meseca ječe ter se je po prestani kazni preselil v Ameriko. Radi tega napada je moralo tudi veliko število občanov v dolgotrajno ječo. Pokojnik je bil izbran govornik, le žal, da je bil preveč fanatičen.

Maša zadušnica se je vršila tudi na Gočah. Pevec so mu zapeli poleg lepe "Nad zvezdam" še dve nagrobnici njegovega brata g. kanonika Frana Ferjančiča "Naj v pokoju" in najlepšo našo nagrobnico "Z Bogom, brat predragi", kateri je pokojnik zložil lepo besedilo.

EXPRESO "GORIZIA"

FRANC LOJK

Calle VILLAROEEL 1476
U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

ZOBOZDRAVNIKA

Dra. Samoilović de Falicov
in Dr. Feliks Falicov

Sprejemata od 10 do 12 in od
15—20 ure

DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Velika moderna krojačnica HERMINIO BIDINOST

Ex-cortador de el Jokey

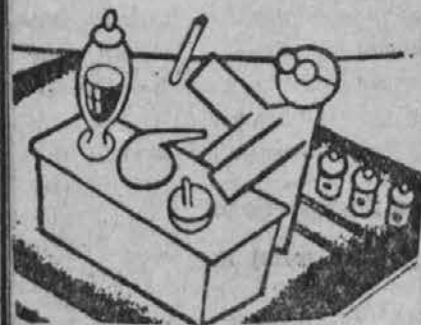
Če hočeš biti brezhibno in
elegantno oblečen, prepričaj
se sam.

AV. SAN MARTIN 1544
Buenos Aires

KEMIČAR IN LEKARNAR

diplomiran na zdravniški fakulteti v Pragi in zakonito preizkušen v Argentini.

Hh. Mr. Franciško Huspaar

Vam pripravi vsevrstne kemične analize v Vaši potrebi za zdravje. Predno delate stroške — večkrat brez uspeha — z vašim trdoprisluženim denarjem, obrnite se po nasvet do mene.

Mladičji! Vsako pomlad se kri prenovi, pripravite se za novo življenje in spravite iz sebe vse stare bolezni s tem, da napravite krvno analizo. — Za stare klijente zastoj enak notranjost po pošti.

Dock Sud, calle Facundo Quiroga 1441 (Avellaneda) Pcia. de Bs. Aires

LADIJSKE VOZNE LISTKE

za vse parobrodne družbe pri nas dobite po najnižji ceni.

Kabino

za gotovimo vsakemu potniku brezplačno.

Vpoklicne karte po zelo znižanih cenah

CA. CENTRAL EUROPEA
469 SAN MARTIN 469

RIMSKI MOZAIK ODKRIT NA MIRJU

Sedaj delavci z vso vneto grade novo cesto, ki bo važna tranverzala skozi Ljubljano, namreč pri razširjanju in utrditvi Aškerčeve ulice na Mirju, odkoder bo šla bodoča avtomobilska cesta čez Prule po Dolenjski strani na Sušak. Cestišče poglabljajo sedaj tako, da bo 60 do 120 cm nižje od sedanjega cestišča Aškerčeve ulice. Ulice so že prekopalili ter razširili tako, da so podrli del stare Jelačinove hiše, ki ga je odkupila nalašč v ta namen mestna občina. Pri tem delu prihajajo na dan prav zanimive stvari. Odkrivajo se sledovi starih hiš, ki so bile tukaj. Med temi so najbolj zanimiva odkritja, ki nedvomno izvirajo iz rimske dobe, ko je na ozemlju sedanjega Mirja in Gradišča stala rimska Emona.

Kaka meter pod niveleto dosedanjega cestišča v Aškerčevi ulici so delavci našli na nenavadno oviro. Njihovi krampi so pričeli luščiti iz zemlje drobne kamenčke, temnosive in bele. Postali so previdni ter so pričeli prav polagoma spravljati stran prod, dokler se jim ni pokazala lepja dolga preproga, sestavljena iz samih kamenčkov v obliki 1 cm velikih kock. Nato so prišli razni arheološki strokovnjaki, med njimi prof. dr. Valter Schmidt, ki je znan raziskovalec rimske Emone. Ti strokovnjaki so naročili delavcem, naj očistijo vso kamnitno preprogo. Preproga je bila prvotno najbrž hodnik kake rimske palače, ki je tukaj stala ter je bila dolga 6 do 7 m. Delavci pa so uničili s svojimi krampi kakšna 2 m tega hodnika, tako da ga je ostalo le še

kakšnih 5 m. Hodnik je sestavljen v rimski mozaični tehniki, nima pa figurálnih podob, temveč zelo preproste ornamente. Ob vsaki strani sta trakova iz belih kamenčkov, položenih po 4 in 4 vstrie, med njima je temnosiv trak. Bela trakova sta široka 5 cm, sivi kamenški so nekoliko večji in čeprav je temni trak med belima trakovoma prav tako iz 4 kamenčkov, je ta trak širok 6 cm. Med trakovi in ob krajeh pa je vse polje izpolnjeno s temnimi kamni, da je ves hodnik širok 2,30 m. Med temnim poljem pa so posejane zvezdice iz petih kamenčkov, vse enakomerno razdeljene. Beli kamenčki so iz krhkega apnenca, črni kamenčki pa iz porfirja.

Dalje so delavci odkrili prag, ki tudi kaže rimski slog. Ta prag je sestavljen iz dveh velikih obdelanih kamnov ter je dolg 2,89 m, širok je 60 cm, debel pa 26 do 32 cm. Prag je bil na zahodni strani ter je bil najbrž glavni vhod v palačo od sedanje Gorupove ulice. Od praga dalje pa je vodil hodnik, čigar tlak je bil odkriti mozaik. Dalje so delavci našli kos okroglega stebra, ki je bil najbrž kdaj podstavek pri vhodu v avlo. Oblika tega podstavka spominja na jonski slog. Znano je, da so Rimljani v nekaterih stoletjih svoje svetovne nadvlade uporabljali raje bolj preproste, toda bolj učinkovite oblike in sloge, ne pa izmaličenega korintskega sloga. Kdaj bi bila zgrajena palača, katere sledove so sedaj odkrili, bodo mogli arheologi vsaj približno ugotoviti. Poleg tega podstavka pa so delavci našli tudi surovo obdelan kamen, v katerega je na primitiven način vklesana črka D. Kako je pri-

OB 20 LETNICI SMRTI DR. KREKA

Ljubljana, 8. oktobra 1937.

Danes se spominjamo vsi Slovenci brez izjeme in opredelnosti smrti tistega našega slovenskega moža — "srea v sredini", kakor ga je imenoval Župančič v svojem nekrologu — kateremu se je posrečilo ob koncu svetovne vojne združiti vse Slovence v en sam glas, v harmoničnem ritmu skupne težnje, ki je bila: svoboda! Ob njegovem imenu in njegovi smrti, ki ga je našla sredi ceste, kakor si je sam želel, se je zgrnil ves narod k njegovemu gro-

šel ta kamen v to sosesčino, bo težko ugotoviti, in kaj naj bi ta črka pomenila v razkošni rimski palači. Morda letnico (500), ki jo je vtisnil v kamen kak hlapec ali suženj, morda začetno črko kakšnega odličnika, čigar ime se je pričelo z D.

Mozaični tlak bodo najbrž te dni pobrali in ga poskušali prenesti v muzej. Enako tudi druge odkrite spomenike stare Emone, katerih je priakovati pri sedanjih delih na Mirju še precej.

KROJAČNICA

Peter Capuder

se priporoča cenjenim rojakom Río Bamba 879 — Bs. Aires

Naznanjam, da sem odprl gostilno

'VIPAVA'

kjer hoste vsi točno in dobro postročeni z dobro domačo hrano ter z izbranim dobrim vinom in prvovrstnim hladnim pivom.

Cenjenim gostom je na razpolago kegljišče in kroglišče. Priporoča se za obilen obisk lastnik

Saksida Viktor

Tinogasta 5139 — Devoto Bs. Aires

bu, kjer sta speča stražarja že dvigala svoje glave, "kajti približalo je se je odrešenje." Kot Mojzes, ki pripelje svoj narod tik pred slavnostni vhod v obljubljeno deželo, je tudi Krek pripeljal svojo slovensko deželo v zarjo vzhajajoče svobode: skoraj do trenutka, ko se je sovražna sila zrušila in s tem ustvarila davni slovenski sen, za katerega je šla pravda tisočletja in gre še danes. Smrtno truden je vpregel zadnjokrat vse svoje sile, nategnil srčne mišice do skrajne napetosti, napel svoje moči, da jih da do zadnjega, da položi Domovini svoje življenje, če ji s tem koristi. "Za drugo smo, ne zase!" je zapisal na svoj prapor že v početku svoje poti, in po njej se je ravnal do smrti, ki je postala simbol vseh slovenskih naporov, najširših in najglobokjših narodnih želja in postal za vedno zglod kulturnega in političnega delavca ter predstavnik ene cele dobe, ki je pripravljala in izpeljala osvobojenje. Dobe naših očetov.

Sinom je Krek danes že skoraj legenda. Toda bolj kot kdaj smo potrebni prav sedaj živega Kreka. Potrebo čutimo bolj kot kdajkoli prej po njegovi pravi podobi in veseli bi je bili in vsa težnja dobe koprni po taki osebnosti, kot je našim predhodnikom bil Krek. Ne po strokovnjakih v katerikoli stroki: saj Krek ni bil v najvišji meri niti znanstvenik, niti bogoslovec, niti gospodarstvenik, še manj pesnik in pisatelj — bil pa je vse to in še več!

bil je velika človeška osebnost, ki je imela v sebi moč, prekvasiti vse se okolje, presnovati oblike svoje zemlje. S svojo genialnostjo in svojo neizmerno delavnostjo, svojo izobraženostjo in svojim temperamentom je vzbudil vihar, ki je razvejal pleve, da je ostalo na dnu samo zrno, čisto zrno, kleno in zdravo, kot je bil on sam.

V vse panoge slovenskega javnega življenja je segel njegov osvetočji dih, povsod je zrastle iz tal nove življenje, ki mu je bil Krek boter in rednik. Vsa prosveta in vsa kmečka kultura ter delavska kultura je delo njegove pobude ali njegovega zgleda. Prehitel je Krek svoj roa in ustvaril dela, ki so dobila opravičilo šele po njegovi smrti in tonajveč zaradi posnemanja nasprotnikov, ki jih je zvalil njegov začetek. "Začeti je treba!", v tem je ves uspeh. In Krek je vedno začel in njegov uspeh je danes viden kot morda nobenega drugega slovenskega javnega delavca. In če postavljamo spomenik Kreku, ga postavljamo njegovi genialni sili za vedno nove pobude, njegovi osebnosti, svetli od jasnih bliskov, ki so presinjali njegovo misel, da je bruhnila, zasvetila, pokazala pot in — takoj je našla delavce, ki so jo oživelj v življenje. In Krek je šel in ustvaril novo zamisel, našel novopot in prvi zedinil to ubogo našo Slovenijo in ji kot z bliskom pokazal pot, ki so jo izvedli drugi v njegovem imenu. (S)

Vsakovrstne bolezni, notranje in zunanje

Venerične bolezni se zdravijo na gotov in modern način. — Ugodno plačevanje. — Prvi pregled brezplačno. GOVORI SE JUGOSLOVANSKI. — Sprejemanje bolnikov od 3 ure do 3 zvečer.

Dr. ANTONIO PEREDA

MEDRANO 151

BUENOS AIRES

bila pred dvema urama še v Bastilji! Mislite na Clauda in na kneza Farneskega!

"Nesrečneža! Kdo vo, kaj je z njima." "Jaz vem! Povedal mi je mili gost, ki me je posetil v ječi!"

"Pardallan," je zasopel Karel, "rešiva ju!... Eden je Violettin oče... a drugi, oh kaj vem? Violetta ga časti in ljubi. Kje sta? Oh, ako veste..."

"Evo kje?" je rekel Pardallan in pokazal Karlu hišo, do katere sta bila prišla.

Že nekaj minut je bilo, kar sta zavila v Staro mesto. Mladi vojvoda je uzrl pred seboj črno, razpokano zgradbo z železnimi vrati in zaprtimi oknicami.

"Oh," je amrmral z mrko grozo. — "Kakšna jetnišnica je to, Pardallan?" "To je Favstin dvorec!"

Karel se je zganič, kakor bi hotel planiti proti vratom. Vitez ga je zadržal.

"Le potrkajte na ta železna vrata!" je rekel hladno. "Preden mine deset minut, bova pri Claudu in kardinalu, ki umirata za tem zidovjem od gladi..."

"Od gladi?" je zastokal Karel, otraje si potno čelo.

"Da! Tako mi je vsaj zatrdil ljubeznivi gospod de Maurevert, ko je bil pri meni... A to me domišlja, da tudi jaz umiram od gladi. Na srečo ima hiša, kjer umirajo od gladi in žeje, so sedo, pri kateri jedo in pije..."

Karel se je ozrl na gostilno, ki mu jo je kazal Pardallan. Zdela se je prijazna in vabljiva. Vitez se ni bil pozabil, da je nekega večera prišel v Favstin dvorec skozi železna vrata, reši-

pa se je iz njega skozi to krémo. Mrki dvorec in zla gostilna sta morala biti po tem takem v medsebojni zvezi, gotovo ne po naključju.

"Pardallan," je zaprosil Karel, "jaz nisem lačen. Dajva, rešiva nesrečneža, ki sta tu zaprta!"

"Ej, tako mi rogov peklenskih, saj baš zato je treba, da obedujeva pri... nu, kako že pravijo gostilni?, pri 'Železni tiskalnici'!"

To reki je krenil proti gostilni, v kateri sta gospodinji Roussotte in Pa-

quette. Tisti mah, ko sta hotela stopiti v vežo, se je pojavil na ulici javni glasnik s štirimi suličarji in je trikrat zatrobil v trobento. Čeprav je bil kraj zapuščen, se je vendar takoj nabralo precejšnja gruča moških in ženskih zijal. Na pragu gostilne se je pojavilo nekaj ženščin, šolarjev in vojniki.

"Poslušajva," je rekel Pardallan. "javni glasniki priovedujejo časih kaj zanimive stvari; kakor jih ne bi ta, ki ga spremljajo vojniki našega ljubljenskega vojvode Guiskega!"

Ko se je glasniku zazdelo, da je zbral dovolj poslušalcev, je jel s počim glasom čitati pergamen, ki ga je držal v rokah.

"V imenu njegove Visokosti vojvode Guiskega, regenta in namestnika njegovega Velikanstva kralja..."

"Živel Guise! Smrt Herodu!" je zahrumela množica.

"Mi, Guillaume Guillaumet, glasnik pariškega mesta, razglasamo vsem prisotnim in jim naročamo, naj sporoče povsod in vsakomur sledeče:

Plemič de Pardallan, bivši grof Margencyjski, je proglašen za izdajalca, u-

pornika in sovražnika Cerkve in Svete lige.

Vsak veren podanik je dolžan, da prime imenovanega zločinca ter ga živega ali mrtvega preda vrhovnemu sodniku.

Plemič de Pardallan je srednje rasti in širokopleč; obleko ima od sivoga baršuna, klobuk s petelinjim peresom; brke nosi zavilane, brado na mušico; čelo mu je visoko, oči so svetle, obraz predrzen; po teh znamenjih ga bo lahko spoznati, kamorkoli bi se skrli.

Mimo tega razglasamo, da dobi tisti, kdor pripelje plemiča de Pardallana živega ali prinese njegovo glavo bodi vrhovnemu sodniku, bodi velikega profosu. Net tisoč zlatnikov nagrade."

Mojster Guillaume Guillaumet je iznova zatrobil, v znak, da je končal; nato je veličanstveno odjahal. Množica je bila po obljubi petih tisoč zlatnikov tako presunjena, da je čisto pozabila zagnati svoj običajni krik: "Živel Henrik Sveti! Živel steber Cerkve!"

V pivski sobi gostilne pri "Železni tiskalnici", ki sta Pardallan in Karel naposed stopila vanjo, so švigali sem ter tja in neprestano so se ponavljale čarobne besede:

"Pet tisoč zlatnikov!" Očividno si je marsikdo že belil glavo, kako bi jih zaslužili...

Pardallan je mirno prehodil pivsko sobo in dospel v oddaljeno sobico, ki mu je bila še dobro v spominu; hotel se je kar najbolj približati vratom, ki so spajala gostilno z dvorcem. A kje je bil tisti prehod? Sedel je za mizo in odgovoril ženski, ki je prišla vprašat, kaj izvolita gospoda plemiča:

"Obedovala bova! Razglas gospoda Guillaumea mi je napravil imeniten tek."

Čez deset minut je že dehtela na mizi slastna zlatorumena jajčnica. Pardallan jo je pospravil v nekaj založajih.

Nato se je lotil jegulje pastete, od katere mu je ostala samo skleda. Nato je napovedal vojno piščancu, o katerem je trčila krčmarica, da je bolj od vsakega kopuna. Vse to je zalil z nekaj steklenicami lahkega saumurca, ki je šumel kakor šampanjec. Med jedjo je večkrat zamrmral s polnimi usti:

"Jejte vendar, smrti vam bože! Ne glejte me kakor živa pepelnica..."

In res je Karel le od daleč sledil vne- ni neumornega jedca.

"Kakor pepelnica," je ponovil Pardallan. "Človek bi mislil, da se vam veš kar šibi od grehov. Jelite, ljubezniva krčmarica?"

Rusolasa krčmarica, ki je morala biti v svojih mlajših letih res dokaj zala, je prav tedaj postavila na mizo velik lonec, rekoč:

"Breskve so, v vinu kuhane s sladkorjem in cimetom. Izvrstna stvar!"

Pardallan je stresel tri četrtine lonca na svoj krožnik. Poskusil je in pridrl:

"Nebeško!" "Ta poslastek sem sama izumila," je dejala krčmarica in njene velika ovčje oči so se najolnile z izrazom zadovoljstva.

"Vidi se, da niste samo lepi, ampak tudi bistroumni," je rekel Pardallan. Krčmarica, ki se je kar bleščala od neumnosti, lepote pa je imela baš toliko, kolikor si je moreš ohraniti z li-

čili, je pobesila oči in priklesnila. Bila je osvojenka!

"In kako vam je ime, prekrasna gospa?" je povzel vitez.

"Roussotte me kličejo, plemeniti gospod."

"O, kako ljubko ime!... Gospa Roussotte, povem vam, da je vaša gostilna najboljša v vsem Parizu. To vince bi bilo za bogove in kuha je taka, da bi se meniha zapeljala v požrešnost."

(Nadaljevanje)

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6 \$, lepo sliko v barvah. Odrpno tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ Facundo Quiroga 1275 in 1407 U. T. 22 - 8327 DOCK SUD

Fotografija "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.

NOVOPOROČENI! Najboljši in najtrajnejši spomin je lep in dobro izdelana povečana slika, ki vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene s velikim popustom z ozirom na številno slovensko klijentelo.

Poštarne slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak dan od osmih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti:

S. Saslavsky Av. SAN MARTIN 2579 Tele'on: 59-0522 Bs. Aires

Joža in Roža v Novi Pompeji

Jože in Roža sta se res dobila kot dogovorjeno ob 4 uri popoldne, 31. oktobra v Novi Pompeji.

No Rožica, ali sem figovec ali mož beseda?

To pot si mož, pa ne vem če si zmeraj tako. Pa če bi se solnce skisalo, ali bi se tudi ti?

No, od vremena pa že res nisem nič odvisen.

Lepo to od tebe. Sicer pa kot vidiš, saj nisva sama. Glej tamle Jurčevoga Toneta, Kosmačevega, Nežo Majdo, Irmo...

Stari znanci, ki se že leta niso srečali, ki so že eden na drugega pozabili od kar so se poslovili od domače cerkvice svetega Urbana in sovaščanov...

Glej no glej. Kako pa je kaj s teboj.

Pa tole? Kaj imaš hčerko? Kdaj si se pa omožila?

Kaj ti Roža še vedno samevaš in ženina čakaš, se je šalila Pepca in predstavila svojega moža.

Takole so se po dolgem spet videli in si povedali vsakršnih novic od tukaj, toda ne mnogo od doma, ker so se vezi že domala prerzale, ker so že mnoga leta padla vmes...

No, vidiš Roža, da me ne boš za grdega imela... Zgleda, da bi danes Ti rada ostala zunaj cerkve. Ne vidiš, da je že 4 ure. Le v cerkev, je pomagal Jože.

Bi me rad pičil! Pa me ne boš. Zakaj še četrt ure je časa, da bodo odmolili španski rožni venec. Sicer

pa imaš prav. Kar naprej, boš saj slišal, kako se španski roženkranec moli. Saj ne verjamem, da ga še znaš po naše. Ni videti, da bi imel hlače na kolenu kaj odrgnjene... Le kar stopimo dalje.

Lepa cerkev jih je pozdravila. Krasno razsvetljena, vsa v cvetju je visoko gori na tronu stala roženska Mat Božja, cerkev se je pa polnila bolj in bolj. Svojih običajnih molitev pač niso mogli opustiti radi slovenskega romanja. Le uro so malo premaknili.

Toda Jožetu je začela potrpežljivost kar uhajati. Njegovi rožni veneci so bili vse bolj na kratko. Ko bi ga ne bilo sram, bi jo nemara kar obrnil spet ven. No pa je le stopil iz prižnice kapucinar. Hvala Bogu, se je Jože oddahnil.

Spet drug pater na prižnico. Kako pa to?... Poslušne, ni po slovensko. Glej ga šmenta.

Pol ure se je tako zavleklo s požnostjo za vsakonedeljske pompejske vernike. Potem se je pa le po naše sprožilo.

Stopil je na prižnico g. Janez in povedal Spancem, da naj nas kar za dobro sprejmo in če hočejo tudi z nami pomolijo. In pa romanje v Lujan je tudi napovedal. Da bo 28. novembra. Vlak dodide iz Once ob 7 uri 40 minut.

To je pa res nekaj lepega, je čutil Jože. Pomisli. Tako daleč od doma, pa se tako lepo poslušna slovenska beseda. To je pa res veselje. In ko se je razlegla potem doli iz

kora slovenska pesem, so mu kar solze silile v oči.

Kako pa je vse to ganilo šele oro mamico, ki je že pred 49 leti odšla od doma, tam iz Črnič, in že menda ni več mislila, če sploh še tako govori kdo, kot se je nekoč govorilo v Črničah. Danes pa tako lepo spet sreča s slovensko molitvijo in pesmijo.

Po končanih petih litanijah in govoru, ki ga je imel g. Kastelc, jo je tudi Jože nameril gori v kapelico. Po svetih štengah navzgor. Res, kot da stopa na žalostno goro, si je mislil in so mu zaživel spomini, kako je z materjo poromal na Sveto goro in v Barbano... na Planinsko goro.

In še zgoraj v kapelici se je spet razmahnila slovenska pesem. To pot je pa že Jožeta potegnilo za seboj. "Ko zarja zjutraj se razgrinja..."

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

BERTO CERNIČ

DORREGO 1583, — Bs. Aires
54 — 3588

Ruska klinika za vse bolezni

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s posebnim konzultorjem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dra. A. IZAGUIRE-a.

Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni

— Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obli, stih jetrah, žolodcu, žilčevju itd. Za bolnike iz notranosti imamo rezervirane sobe (kakor za ženske, tako tudi za moške) s posteljami. Cena od 1 \$ dalje dnevno. Dajemo nasvete pisemnim putem, za mali honorar.

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21.

V needljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

Lepa si lepa si Roža Marija in še druge pesmi, ki so potegnile za seboj vse zbrane in kar nikomur se ni mudilo nikamor.

Toda vsaka stvar ima svoj konec. In tako je tudi pesem utihnila in so se spet srečali znanci in nekdanji prijatelji pred cerkvijo.

Kdo bi si mislil, da bo toliko ljudstva kar reka se je valila ven iz cerkve in če si prisluhnil, vsi so imeli slovensko besedo na jeziku.

No Jože, ali si zadovoljen?

Ej ti Rožica. Danes pa. Tako sem bil vesel, da bi skoraj jokal veselja. Zato pa pravim, da me mika tudi v Lujan. Prav zares bom šel.

In kako boš šel?

Kako? Mater! se bom za krilo držal, kot takrat, ko sem šel na Planinsko goro.

Kaj klatiš! Hočem reči, da moraš iti s skupnim vlakom.

S skupnim vlakom? To bomo pa še videli.

Nič tako! Bomo videli! Kaj se to pravi. Če gre vlak posebej za nas, moramo iti z njim. Kaj bo gospod sam zase plačeval vlak? Tak pa menda tudi nisi, da bi imel tako malo smisla za skupnost. Če si kaj vreden moraš z nami s skupnim vlakom. Če ne ti pa res rečem, da te je lahko sram in bi bilo kar treba, da se še matere za krilo primeš in se naučiš od nje, kar bi že davno lahko vedel, da se le tam kaj lepega in uspešnega naredi, kjer vsi skupno delajo, ne kjer vsak po svoje vleče.

No vidiš Roža. Ti pa lepo govoriš. Torej Roža, če bo prav, in

CERKVENI VESTNIK

7. nov. maša na Saavedri ob 10 in pol za Jože in Karolino Budin. — Molitve na Paternalu.

14. nov. maša na Avellanedi ob 10 uri za Kat. Nikšič. — Molitve na Paternalu.

Nedeljsko romanje v Pompejo je bilo prav lepo. Vdeležba do 500 oseb Peli so zelo lepo.

Ne pozabite na romanje v Lujan 28. nov. Vlak odide ob 7 uri 40 minut iz postaje Pl. Once. Prosim, da si oskrbite vozne listke v naprej. S tem zelo razbremenite tiste, ki smo za vlak odgovorni. Vozne listke dobiti v B. Germanico in Holandes, ter vedno ob priliki slovenske službe božje.

Hladnik Janez.

če se ne izneveriš ti, se bomo pa 28. novembra res videli na postaji Pl. Once ob 7 uri in pol.

Pa glej, da boš listek prej kupil. Saj je bil oznanjeno, da se že dobe. Kar k maši ali k molitvam pridi, kakor bereš v Slovenskem listu vedno sproti oznanjeno. Ali pa na banko Germaniko ali Holandes na "sección extranjera" stopi, pa kupi listek v naprej. V zrak pa nič ne glej, če bo tisti dan solnce ali dež, ker je gotovo, da vlak pojde.

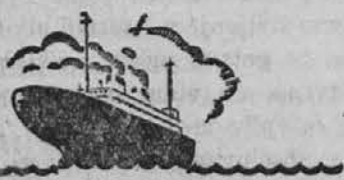
Tam boš šele videl, kaj je res lepo. Le vprašaj tiste, ki so bili tam lani.

Torej na svidenje in ne pozabi povedati še drugim.

Hladnik Janez.

Agencija PUTNIK

SAN MARTIN 345/I
BUENOS AIRES
U. T. 31 - 8759

Samo pri nas dobite najceneje ladijske listke

Prodaja listkov za Jugoslavijo, Italijo in vse druge dežele. Vsa kemu potniku preskrbimo kabino in druge ugodnosti. Preskrbimo popolnoma brezplačno tudi vse potrebne dokumente.

Ako rabite kake dokumente, prevode ali pravno zaščito

AGENCIJO "PUTNIK"
Lastnik: Anton Kolungja

CARIČIN LJUBLJENEC

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 62

Za Pugačeva in Livijo so pripravili poseben prostor.

Sedaj privlečejo nesrečnega kneza, ki se mu niti sanjalo ni, kaj nameravajo z njim.

Na glavo so mu posadili venec iz slame, namesto sablje pa so mu dali v roko kuhaličnico.

Ko ga je množica zagledala, ga je začela obmetavati z gnilimi jajci in različnimi drugimi pol pokvarjenimi jedili.

Kola je stal poleg Pugačeva in neprestano motril svojo žrtev. Vidno se je naslajal ob nesrečneževih bolečinah.

Ta človek mu je bil oče, toda sovratil ga je kakor svojega smrtnega sovražnika. Niti trohice sočutja ni imel s starim tiranom.

Dva velikanska in močna kozaka sta se javila za krvnika. Privlekla sta ga na vrh grmade in pričela vezati h kolu.

Šele sedaj je obsojenec izpregledal. Zavedel se je in spoznal svojo usodo.

Daškov grozno vzvikne, odveže z nohtom začel voz in skoči preko krvnika, ki se je sklonil, da bi mu privezal nogi. Sedaj pa prične lov, kakor če se otroci spuste za pobeglim zajcem.

Niti lovili ga niso zares, samo podili so ga naprej, na nepopisno veselje surove tolpe.

Naposled se pojavita dve napol pijani ženski, izmed katerih je držala ena lonce vrele juhe v rokah. Ženska je vrgla knezu lonce pred noge. Knez se spodtakne in pade ter se polije z vrelo juho.

Surov smeh je spremljal to nečloveško delo. Celo Pugačev se je smejal, da se je kar tresel, ko je videl, kako je knez med stokanjem in vzdihovanjem grabil za ona mesta, kjer se je opeknel.

Medtem so ga dohiteli njegovi krvniki. Eden izmed njih, ga pograbl za uho in ga zopet privleče na vrh grmade.

Daškov je jokal in stokal kakor neboljzen otrok. — Proseče je dvignil svoji roki proti smeri, kjer se je v temi risalo zidovje trdnjave Orenburg.

Ah, sedaj mu je bilo žal, da se ni obupno boril proti upornikom. Njegova lastna slabost ga je uničila! — Kako bi bili orenburžani navdušeni zanj, če bi bil malo bolj pogumen in odločen. Strahopetneža in lopova pa so obsodili na smrt!

Toda sedaj je bilo prepozno! Nesrečnež pa ni niti slutil, da ni uničil samo samega sebe, temveč omogočil sovražnikom prost vstop v trdnjavo Orenburg.

Čez kratki hip je bil zopet privezan h kolu. Groza mu je sijala iz oči, sivi lasje so se naježili, ko je videl, da krvniki že zažigajo grmade.

Plamen je že objemal slamo pod njegovimi nogami. Še hip in živa baklja bo vsa v plamenu.

Med množico se zasliši mrmljanje,

— dejanje je doseglo vrhunec.

Krvniki vstopijo, kajti plameni so se že visoko dvigali.

V tem trenutku počí strel.

Nad glavami prisotnih zažvižga krogla in čez trenutek omahne glava Daškova na prsi.

Krogla je zadela svoj cilj. — Daškov je bil takoj mrtev Perkins ga je pogodil v čelo.

Med gledalci nastane strašen hrup.

Pugačev se jezno ozre. Kdo se je drznil rešiti njegovo žrtev od mučeniške smrti? Kdo se drzne nasprotovati njegovim ukazom?

Toda zaman je iskal med navzočimi onega, ki je sprožil puško in poslal smrtonosno kroglo.

Trenutek pozneje, ko je sprožil svojo puško, je namreč Perkins že stal mirno na svojem prostoru in je ravnodušno kadil iz svoje dolge pipe. — Mirovič pa ga je hitro potegnil za seboj v šotor, kjer ju je Olga skrila.

Ko je lovec streljal je stal precej daleč od grmade, tako da ga ni nihče videl.

Upornikom torej ni preostajalo ničesar drugega, kakor da zažrejo Daškovo truplo.

Livija potegne Pugačeva od grmade. Bil ji je strašno pri duši. Skrivoma je bila pogumnemu strelcu zelo hvaležna, da je nesrečnemu knezu skrajšal neznozne muke.

V Orenburgu pa so videli, da gori grmada in so takoj vedeli da na nji umira knez Daškov.

60. POGLAVJE

Klanje v Orenburgu

Prvič po dolgem času, so se odpravljali nesrečni orenburški meščani k mirnemu počitku. Zdaj jim ni bilo več treba prebivati na dvorišču, ker jim je kapitan Golinski odkazal vse večje sobe v poslopju, medtem, ko so se morali častniki zadovoljiti z manjšimi sobami.

V sobah so ležale žene in otroci in v kolikor je bilo še prostora, tudi oženjeni možje. Na hodnikih pa so polegali mladeniči in neoženjeni meščani.

Bili so veseli, da so se mogli zopet enkrat počisto zlektni. Videli so, da so tukaj na varnem pred sovražnikovimi krogli.

Vse je spalo. Edno kapitan Golinski in njegovi častniki še niso legli k počitku, a razumljivo tudi oni vojaki ne, ki so bili na straži.

Kapitan Golinski je sedel v mali sobici in se razgovarjal s častniki o bojnem načrtu.

Naslednjega dne je nameraval planiti na sovražnika iz trdnjave. Vsak moški, ki je mogel nositi orožje, bi se moral udeležiti napada.

V trdnjavi naj bi ostalo samo nekoliko vojaštva, ki bi varovalo žene in otroke.

Golinski je hotel razdeliti armada na dva dela. Z enim delom je nameraval napasti sovražni tabor, medtem, ki bi drugi oddelek mor prebresti reko in napasti Pugačev od vzdajaj.

"Ničesar drugega nam ne preostaja," reče kapitan Golinski. —

"Zmagati, ali pa umreti. Prijatelji, dolgo ne moremo več vztrajati. Že nam primanjkuje hrane, preden pa dospa k nam transport iz Petrograda, bo preteklo še mnogo časa.

"Če se nam napad ne posreči in se bomo morali zopet umakniti v trdnjavo — česar nas Bog obvaruj — bomo vendar dosegli uspeh, ker bomo sovražnika oslabili. Preden pa si bo sovražnik zopet opomogel, bomo napad ponovili."

Čim je Golinski izgovoril te besede, zaslišijo častniki naenkrat silen krik. Ta krik je zvenel, kakor da se nekdo nahaja v skrajni življenski nevarnosti. Poleg tega se povsod razlega hrup, kakor da se nahajajo Indijanci v trdnjavi.

"Gospod Bog", — vzklikne Golinski. "kaj se je zgodilo? — To ni-ko naši! Sovražniki! — Izdaja! — Izdaja! — Pugačev je v trdnjavi! Zdaj se nas Bog usmili!"

Tako je tudi v resnici bilo. Uporniki so se po noči oprezno približili do trdnjave. Vodil jih je Kola.

Temna noč je ovirala straže, da bi pravočasno opazile sovražnika. Kola je vodil upornike na oni strani trdnjave, ker je vedel, da se tam nahaja le malo vojaštva. Na dotični strani namreč ni bilo vhoda v trdnjavo.

Toda Kola je poznal skrivnost malega vhoda. Ta vhod se je nahajal v nekem starem drevesu, ki je rastle tik trdnjaviških okopov.

Bilo je votlo, treba je bilo samo pritisniti na skrivno pero in mala vrata bi se odprla.

Prva slovenska krojačnica

LEOPOLD USAJ

Katera vam nudi v vsakem oziru vedno najboljšo postrežbo za spomlad in poletje

Velika izbira najmodernejših vzorcev blaga angleških tovarn

Camper in Saifield

GARMENDIA 4947. — LA PATERNAL

SLOVENSKI LIST

List izdajata: SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO in KONSORCIJ "NOVEGA LISTA"

Dirección:
Gral. César Díaz 1657
Buenos Aires

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

(Pride s prve strani).

dom, katere so fašistične države z orožjem napadle, kot Abesinijo in sedaj Španijo kakor tudi Kitajsko, četudi je zadnja po številu prebivalstva velesila je v bistvu vendar miroljubna država in se ni nikoli pripravljala za boj s sosedi, tedaj moramo dati predstavnikom manjših držav popolnoma prav, da nočejo biti politična igrača ne enih in ne drugih.

Prihodnje dni se bo podpisala "protikomunistična" pogodba med Italijo, Nemčijo in Japonsko. Diktatorji vseh treh fašističnih držav izjavljajo, da bo to samo protikomunistična zveza. Je pa očitno, da je to zveza proti Sovjetski Rusiji. Fašistične države naj bi samo to dosegle, da bi Francija in Anglija dobili vlade, ki bi hotele razumeti, da bi prav nič ne izgubile, če bi ostali Francozi in Angleži nevtralni, medtem ko bi zgoraj omenjena "protikomunistična" zveza podvrgla Rusijo in Kitajsko. Mussolini, Hitler in papež imajo vsak s svojega stališča največji strah pred Sovjetsko Rusijo in zato skušajo celemu svetu natvčiti bajko, da dokler ne uničijo "boljševiške" Rusije, toliko časa je v nevarnosti evropska civilizacija.

Nas zanima Rusija predvsem kot Slovanska država. Kakšen je nje notranji državni sistem, je predvsem zadeva Rusov. Čimbolje si bodo državo uredili, tembolje bodo imeli. Če pa si sami tega ne bodo znali napraviti, jim drugi gotovo tudi ne bodo. Saj smo prav Slovani dovolj pokušali in še vedno pokušamo, kako se nam je godilo ter se Primorcem še vedno, ko nam režimi v "civiliziranih" državah delijo dobrote. Čeprav je Rusija ena največjih velesil na svetu, se najbrže zaveda nevarnosti in je s tega stališča tesno uravnala svojo zunanjo politiko z vsemi več ali manj demokratičnimi državami.

RAZNO

V Združenih Državah je bil ponovno z veliko večino izvoljen za njujorškega župana La Guardia, ki je rodem Italijan z nekaj judovske krvne primesi in ki je vnet pristaš Roosevelta.

Poljedelski urad v Združenih Državah napoveduje za leto 1938 velik padeč cen poljskim pridelkom, kar je čisto verjetno, kajti tiste države, ki ne pridelajo dovolj doma, navadno ne porabijo toliko kot potrebujejo za prehrano in to iz čisto enostavnega razloga, ker nimajo sredstev za nakup. Zato je vključ vsemu izobilju na svetu še vedno polovica delavnih ljudi, ki samo životarijo, medtem ko blagoslov zemlje uničujejo ter mečejo proč.

Ravnatelj trgovske pisarne v Clevelandu poroča, da imajo Združene države prav ugodne trgovske pogoje v Argentini.

Danes se bo podpisal "protikomunistični" pakt v Rimu.

V Avstriji in Čehoslovaški imajo strah, da pride kmalu do vojne in da bosta omenjeni državi prvi postali bojno polje.

Iz Združenih držav poročajo, da so prodali v mesecu oktobru za 546.284 dolarjev orožja in municije ter letal in sicer Turčiji, Rusiji, Kitajski in Argentini.

Poljska, ki se tudi zaveda, kakšna bodočnost jo čaka, če se "protikomunistična" zveza obnese, je te dni uradno pojasnila, da ne pristopi v protikomunistični blok. In poti vseh državnih in kraljev, ki smo jih zgoraj omenili, vodijo v tem smislu v London.

Vsekakor pa je borba med fašizmom in demokracijo v Evropi vsak dan bliže svoji odločitvi.

SLOVENSKA POLITIČNA DRUŠTVA - SVOL 1848

V ilirskem (ljubljskem) guberniju je bilo leta 1848 troje političnih društev: Slovensko v Ljubljani in Celovec ter celovško društvo ljudskih prijateljev, na kratko tudi ljudsko, oziroma Demokrasko društvo imenovano. Pa še teh obe prvi slovenski društvi nista bili mišljeni kot politični organizaciji. Šele dunajski oktobrski nemiri, ki so bili v zvezi z nameravano preusmeritvijo avstrijske politike v velenemstvo, so povzročili, da je ljubljansko Slovensko društvo, ki je bilo dotlej literarnega značaja, spremenilo svoja pravila tako, da je bil društveni namen "izoblikovati slovenski jezik povzdigniti slovensko narodnost v njeni harmonični podreditvi ideji ustavnega cesarstva ter na zakoniti način braniti pravice slovenskega naroda". — Uradno poročilo samo priznava, da je ljubljansko Slovensko društvo prav močno vplivalo na javno življenje, zlasti pa tudi na podeželsko prebivalstvo, saj je bilo mnogo članov duhovnikov in kmetov.

Celovško Slovensko društvo si je v svojih pravilih nadelo nalogo, "razviti slovensko narodnost z zakonitimi sredstvi, zlasti pa izoblikovati slovenski jezik in pospeševati študij ostalih slovenskih narečij." — Na javno življenje ni imelo toliko vpliva ko ljubljansko. Saj se je poljičiji sprva celo dozdevalo, da so sestanki društvenih članov zgolj družabni.

Bolj neprijeten je bil vladi program celovškega Ljudskega (Demokraskega) društva, ki naj bi pospeševal duhovno in politični prosep ljudstva s pomočjo demokraskke monarhije; obvarovati bi se morale vse dosežane pridobitve in ljudstvo se mora zavedati svojih pravic in dolžnosti. Dejansko pa so nekateri člani šli še dalje in priznavali najskrajnejša republikanska načela ter skušali pripraviti ljudstvo celo do nasilnih dejanj. — Pri vladi so se bali, da bo prišlo med člani (sicer ne številnega) Demokraskega in Slovenskega društva do sporov. Celovški Slovenci so namreč sklenili, da v svoje društvo ne bodo sprejeli demokraskih članov. Če bi ustavno življenje v Avstriji bilo trajnejše, bi gotovo prišlo med obema društvi do vidnejšega trenja v boju za vpliv med ljudstvom! Toda silna absolutizma je to borbo zaenkrat v kati zamorila.

Trst, sept. 1937. — Podeštat v Rihemberku je sklical v torek 7. septembra vse gostilničarje in jim je javil da prepoveduje slovensko petje po gostilnah.

PREPOVEDANO SLOVENSKO PETJE

Trst, sept. 1937. — Podeštat v Rihemberku je sklical v torek 7. septembra vse gostilničarje in jim je javil da prepoveduje slovensko petje po gostilnah.

Pridi in prepričaj se kaj ti nudi na ceni in v kvaliteti

Krojačnica Mozetič

OSORIO 5052 - La Paternal
Buenos Aires

ZA KRATEK ČAS

Kap ga naj zadene

Gospoda Cvetka je v kavarni kap zadela. Njegov prijatelj je prevzel sitno dolžnost, da bo Cvetkovo ženo lepo pripravil na ta udarec. Prišedši tja, ga je žena sprejela:

— Dober dan, gospod, kako je? —
— Kako naj bi bilo, dobro je. —
— Ali ste mojega moža kaj videli? —
— Seveda sem ga; v kavarni sva skupaj sedela. —
— Je spet kvartal, kaj ne? —
— Res je, kvartal je. —
— Pa je spet izgubljal? —
— Seveda je, veliko je izgubil. —
— Veliko! Ta mrcina! Naj ga precej kap zadene! —
— Gospa, saj ga je že, zato sem k vam prišel! —

Novoporočena se vračata

Gost: "Gospod krčmar, kdo pa sta ta dva mlada pusteža tam v kotu?"

Krčmar: "To sta novoporočena na ženitovanjskem potovanju."

Gost: "To ni mogoče, saj vendar vidite, da se drug za drugega ne zmenita."

Krčmar: "Seveda ne, ker se že vračata z ženitovanjskega potovanja."

Zaloga Šakovotnega Kina
Na drobno in debelo
Franc Kurinčič
Saraj 3910

Človek, ki bi se splazil v votlo drevo, bi zagledal železna vrata. Ključ, ki odpira to zadnjo zapreko, je nosil knez Daškov vedno okoli vratu, zdaj pa ga je imel Kola.

Počasi in silno previdno so se plazili uporniki v trdnjavo, vedno dva in dva, dokler se ni v kletih zbralo okrog tisoč upornikov.

Istočasno so ležali Pugačevi ljudje v okopih pred trdnjavo. Poskri li so se v gosti travi in samo čakali trenutka, da jim tovariši odpro trdnjavska vrata.

Pugačev pa in njegov tast Čika sta vodila oni del svoje vojske, ki se je priplazil v trdnjavo skozi skrivna vrata.

Kakor mačke so se plazili uporniki po kletih in stopnjicah in tako neslišno dospeli do malega dvorišča, v katerega je vodil neki hodnik. Ob vhodu v ta hodnik je stala straža, poveljeval pa ji je oni mladi poročnik, ki je prvi pogumno in odločno nastopil proti Daškovu.

Vojaki so polegali na stopnice in so rahlo zadremali. To ni čudno, če pomislimo, da se že deset dni niso naspali.

Mladi poročnik je sedel sredi malega dvorišča. Zavil se je v plašč in sanjal o svoji nevesti, ki jo je moral zapustiti v Moskvi. Prostovoljno je odšel sem na mejo, da čim prej napreduje in se more z njo poročiti.

Hipoma pa se poročnik zdrzne. V svoji neposredni bližini je slišal rahel šum.

Poročnik je mislil, da so to podgane, ki jih je bilomnogo v trd-

njavi vendar pa ni bil popolnoma prepričan in se je hotel prepričati, odkod izhaja šum. Čim pa se je približal vratom, ga neka močna roka pograbi za vrat in mu z ostrim nožem prereže grlo.

Nesrečnež je imel še toliko moči, da je zakričal, nato pa se je zgrudil na tla.

V trenutku so bili vojaki pokonci.

Bilo jih je šestnajst. Brez povelja dvignejo puške.

"Naprej!" zagrmí Pugačev. On je bil poročnikov morilec. "Naprej, bratje! Vojskujte se za svojega carja, — vojskujte se za sveto stvar Rusije!"

Šestnajst strelav zagrmí. Sicer je padlo nekoliko upornikov, toda množica Pugačevih divjakov naglo navali na peščico pogumnih brambovev in nekoliko trenutkov pozneje je ostal od njih samo še eden živ, ki se mu je posrečilo pobegniti.

Kakor brez pameti je begal okrog in kričal, kolikor mu je grlo dopuščalo:

"Izdajal! — Zbudite se! Vstanite! Pugačev je tu — Vstanite — Branite se, sicer vas bodo pomorili!"

Hipoma hodniki ožive. — Orožje začne rožljati, — sliši se kričanje, — obupno jokanje žena in otrok.

Golinski hiti s svojimi častniki k onemu delu trdnjave, kjer se je nahajalo vojaštvo. Brez oklevanja se mu postavi na čelo in začne mirno in hladnokrvno poveljevati.

Ni pa mogel prepričati, da ne bi minilo nekoliko dragocenih minut,

ker so si morali vojaki priskrbeti puške in se opremiti s strelivom. V teh časih pa se je upornikom pod vodstvom Čike posrečilo prodreti do glavnih trdnjavskih vrat.

Tudi Pugačev je dospel s svojimi ljudmi do nekkih širokih stopnjic, ki so vodile v višje ležeča nadstopja.

Tu pa se mu postavi v bran Golinski.

Branilci so imeli boljši položaj, ker so bili na stopnjicah, medtem ko so morali uporniki od spodaj napadati.

Ko je Pugačev navalil na stopnjice, ukaže Golinski streljati, pričemer je Pugačev izgubil zelo mnogo vojakov.

Niti za korak se ni mogel približati. Ko je kdo poskušal postaviti nogo na stopnjice, je zagrmel strel in napadalec se je zgrudil mrtev, ali pa težko ranjen na tla.

Pugačev je od jeze rohnal. — Sam se postavi na čelo svojih vojakov in navali na stopnjice.

Toda zdaj je postalo streljanje zgoraj tako ljuto, da se mu nihče izmed upornikov ni mogel upreti. Ko se je Pugačev obrnil je opazil, da je popolnoma sam.

"Strahopete! Psi!" je rohnal lažni car, a v tem trenutku ga zadene krogla v levi komolec. To je bila njegova sreča, ker bi ga drugače hrabri branilci ujeli živega. Tako pa ga je njegova rana prisilila, da se čimprej umakne.

"Naprej!" zagrmí kapitan Golinski. "Napad! — Uničimo jih! Nihče nam ne sme pobegniti!"

To bi bila v resnici tudi Pugačeva usoda, da ni v tem trenutku javila trobenta, da mu prihajata Mirovič in Voroncov na pomoč. Oba sta se s svojimi vojaki že nahajala na dvorišču trdnjave in navalita z vso močjo na caričine branilce.

Stanje se hipoma spremeni.

Štiri tisoč trdnjavskih vojakov se je postavilo v bran v bran deset-tisočem upornikom. Kakor kobilice so napolnili trdnjavo in obkolili stopnjice, kjer se je vršila najostrejša bitka.

Nekoliko stotin upornikov pade. Vojaki so neprestano streljali v uporniško drhal. — Toda kaj je to koristilo? Tisoči drugih so vendarle dosegli svoj cilj! — Ko so se uporniki približali vojakom se dovolj blizu, tako da niso mogli več streljati, začne krvav boj na nož, ubijanje in klanje, ki se je redkokdaj primerilo v zgodovini.

Sam Pugačev plane na kapitana Golinskega.

"Ha, pridi bliže varalica!" zakriči kapitan Golinski, ki je Pugačeva takoj spoznal med množico. Ker je Pugačev nosil zelen plašč. "Pridi bliže, ti car, ki si se rodil v blatu in smradu. Dokazal bom tvojim ljudem, da nisi neranjljiv, kakor jim tako rad pripoveduješ! Dokazal jim bom, da si lopov in goljuf!"

"Umri, pes!" zakriči Pugačev in zamahne s sabljo nad kapitanovo glavo. Silovit udarec gotovo ne bi zgrešil cilja, da se ni Golinski še pravočasno in spretno umaknil.

Toda že v naslednjem trenutku ga napade Golinski s svojim mečem,

— sveta jeza in obup sta mu dajala nadčloveško moč in Pugačeva sablja se zlomi pod močnim udarcem kapitanovega čvrstega meča.

Že je kapitan Golinski stal tik Pugačeva in ga pobije na tla z močnim udarcem svoje roke.

V tem trenutku pa mu priskoči na pomoč Mirovič, pritisne Golinskemu pištolo na senčnico in sproži. Nesrečnež se smrtno zadet zgrudi na zemljo.

(Nadaljevanje)

Slovenkam v La Plati.

in okolice naznanjam, da sem otvorila modern salon za ženske, ki je opremljen z najmodernejšimi inozemskimi aparati za onduliranje "permanentes" 1ras. po vseh predpisih najnovejše mode.

Priporoča se za obilen obisk
JOLANDA BREGANTOVA
Calle 67, No. 102 esq. 118,
La Plata

IZKUŠENA BABICA

Filomena Beneš de Bilek
diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni. — Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo. ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer
LIMA 1217, I. nadst.
U. T. 23 Buena Orden 3380
Buenos Aires